

Въ продължение токо-речи на 7000 години люде-ти мыслили съвсѣмъ криво за земж-тж. Всякой си мыслилъ за земж-тж повърхнинж, както познавалъ.

Мѣста-та, дѣто живѣемъ, видать ни ся равны, и отда-лече ни ся показва като че небо-то опира до земж-тж. Това ся е имало много врѣмя за истинж дори до Христа; нъ от-послѣ, като забѣлжвали, 1) че земля-та *въ всички-шы мѣ-ста* е исижкнжта, а небо-то *насякж дѣ* сводъ, 2) че слънце-то, като изгрѣва, отеднаж не огрѣва всичкж-тж земж, 3) че мѣсячина-та слънце-то и всички-ты небесны тѣла сж вал-честы, тогава зели да ся договеждать, че и *земя-ша е вал-честта*, като валякъ (валка), каквото мѣсячина-та, слънце-то и другы-ты *небесны свѣшила*, и, като тѣхъ, ся находи на небо-то обыколена съ въздухъ.

Такыва *свѣшила*, или валчесты тѣла, които ся движать въ небесно-то пространство, и не свѣтятъ отъ само-себе, наричатъ *иланешы*, за разликж отъ другы-ты тѣла, що овѣтятъ отъ само-себе (каквото слънце-то), наречены *звѣзды*.

И така, *земя-ша*, на кождо живѣять чловѣци-ти, е *иланеша*. *Слънце-шо* е най-ближня *звѣзда* до земж-тж; то ни ся види по-голѣмо отъ другы-ты звѣзды, а *свѣш-лина-ша* и *шоилна-ша*, които излизать отъ него, сж по-свѣшлы и по-силны, защото земля-та е по-близо до него, отъ колкото до другж звѣздж. *Мѣсячина-ша* е най-ближня *иланеша* до земж-тж, та оттова ни ся види най-голѣма отъ иланеты-ты, и свѣтлина-та ѝ по-силна. Че тя е планета, сир. валякъ, който не свѣти отъ *само-себе*, познаваме отъ това, че нѣкой пѣтъ видимъ всичкж-тж ѝ огрѣянж странж; послѣ не всичкж-тж, защото мѣсячина-та малко ся е обр-нжла; по-сетиѣ — още по-малко. и най-сетиѣ, съвсѣмъ не ся види мѣсячина-та, защото е обрнала камъ нась тъмна-та си страна, която не е огрѣяна отъ слънце-то.

Кога нѣкой върви съ враницж или съ корабъ, па ся вгляда на странж, струва му ся, че враница-та му стои на едно мѣсто, а брѣгове-ти, съ кжци-ты и дръвие-то вървятъ. Сжще така, като съгледвали всякой день движение-то на слънце-то и движение-то на мѣсячнж-тж, хора-та много врѣмя мыслили, че земля-та стои на едно мѣсто на небо-то, а около неж ся въртятъ слънце-то, мѣсячина-та и др. не-